วิธีการเก็บเมล็ดพันธุ์ไม้ป่าบางชนิด

โดย

นายสุคนธ์ สิมศิริ
หน่วยจัดหาและทดลองเมล็ดพันธุ์
บริษัทไม้อัดไทย จำกัด
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เสนอต่อที่ประชุม
การสัมมนาทางวนวัฒนวิทยาครั้งที่ 2
เรื่อง ไม้โตเร็ว

วันที่ 9 - 11 มกราคม 2522 ณ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เมล็ดพันธุ์ไม้กระยาเลยบางชนิดที่ได้ทดลองนำมาปลูกเพื่อศึกษาทางด้านการเตรียมกล้าไม้, การหาอัตราความเจริญเติบโต, การบำรุงรักษา, ตลอดจนโรคและแมลงที่เข้ารบกวนทำลายนั้น บางชนิดการจัดเก็บเมล็ดมีความยากลำบาก ไม่สามารถจัดเก็บได้ทันตามฤดูกาลที่เมล็ดพันธุ์ไม้ชนิดนั้น ๆ สุกแก่พอเหมาะที่จะนำไปเพาะเตรียมกล้าไม้ได้ เมล็ดพันธุ์ไม้บางชนิดสูญเสียความสามารถในการงอกรวดเร็วมาก เช่น เมล็ดพันธุ์ไม้ปออีเก้ง (Pterocymbium javanicum) หรือเมล็ดพันธุ์ไม้บางชนิดเก็บผลมาได้แล้ว แต่ยังสังเกตได้ไม่แน่ชัดว่าเมล็ด (Seed) มีลักษณะเป็นอย่างไร การสูญเสียจากการปล่อยเมล็ดทิ้งไว้ในผลเป็นไปอย่างไร ทั้งหมดนี้หากไม่สังเกตหรือไม่ได้ประสพมากับตนเองก็จะเกิดการสับสนยุ่งยากขึ้นได้ รายละเอียดและข้อมูลที่รวบรวมมาได้นี้เป็นเพียงเมล็ดพันธุ์ไม้บางชนิดเท่าที่ผู้เขียนมีประสบการณ์จากการทำงานประกอบกับการค้นคว้าจากเอกสารของนักวิชาการบางท่านดังที่อ้างอิงไว้แล้ว

เมล็ดไม้งิ้ว (Salmalia malabaricum)

1. ถิ่นกำเนิด ไม้งิ้วหรืองิ้วดอกแดงขึ้นอยู่ทั่วไปในท้องที่ภาคเหนือตอนล่าง เช่น จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดสิงห์บุรี เป็นต้น

2. ระยะเวลาผลแก่ ผลไม้งิ้วจะเริ่มแก่ระหว่างเดือนมีนาคม ถึงเดือนเมษายน

3. วิธีเก็บผล ผลไม้งิ้วเป็นฝักหรือ Capsule หากปล่อยให้แก่คาต้น ส่วนที่เป็น Capsule ห่อหุ้มปุย (นุ่น) ที่ห่อหุ้มเมล็ดไว้อีกชั้นหนึ่งก็จะหลุดออกปลิวไปตามกระแสลมหมด การจัดเก็บก็จะทำได้ยาก การเก็บจากต้นที่มีขนาดใหญ่ต้องใช้ตอกลูกหอยปีนขึ้นไปเก็บ โดยสังเกตจากสีของฝัก หากสีของฝักมีรอยช้ำดำก็ให้เลือกเก็บได้ เมล็ดภายในจะแก่แล้ว

4. การแยกเมล็ดออกจากผล นำผลไม้งิ้วที่เก็บมาได้ไปตากเรียงอย่าให้ซ้อนทับกันบนลานซิเมนต์หรืออาจเป็นลานดินแบดอัดปรับเรียบก็ได้ เมื่อเปลือกนอกแห้งดีแล้ว

ก็ให้แกะออก นำส่วนของปุยนุ่นที่หุ้มเมล็ดไปใส่ลงในภาชนะที่มีก้นลึก เช่น ถังน้ำมันขนาดบรรจุ 200 ลิตร ประมาณว่าบรรจุปุยนุ่นที่หุ้มเมล็ดได้ครึ่งถัง ก็ให้ใช้ไม้ปั่นให้ส่วนของปุยนุ่นฟูขึ้นส่วนของเมล็ดก็จะล่วงไปอยู่ที่ก้นของถัง เมื่อเอาส่วนของปุยนุ่นออกก็จะได้เมล็ดเป็นจำนวนมาก

5. จำนวนเมล็ดต่อหน่วย เมล็ดไม้งิ้วที่แยกสิ่งเจือปนอื่นออกหมดแล้ว ตรวจนับได้ประมาณ 25,000 เมล็ด/ลิตร

6. แหล่งเก็บเมล็ดพันธุ์ การจะเก็บเมล็ดให้มีจำนวนมากเพียงพอ และให้ได้มีโอกาสเลือกคุณภาพของแม่ไม้ ควรเลือกเก็บจากแปลงสวนป่า เช่น สวนป่าลำทราย-ลำเภา ตำบลจระเข้เผือก อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี, สวนป่าลาดกระทิง ตำบลกุยายหมี อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา, หน่วยจัดหาและทดลองเมล็ดพันธุ์ ตำบลทุ่งโพ อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี

7. การรักษาความสามารถในการงอก เมล็ดงิ้วจะมีความสามารถในการงอกลดลง 40 % เมื่อเก็บรักษาเมล็ดไว้ในอุณหภูมิปกติเป็นเวลา 1 ปี

เมล็ดไม้งิ้วป่า (Salmalia insignis)

1. ถิ่นกำเนิด ไม้งิ้วป่าหรืองิ้วดอกขาว มีการกระจายพันธุ์ในท้องที่เดียวกับงิ้วดอกแดง แต่ระดับพื้นที่ที่ขึ้นสูงกว่างิ้วดอกแดง มักขึ้นปะปนกับไม้ชนิดอื่น ๆ ในบริเวณรอยต่อของป่าเต็งรังกับป่าดิบเขา ลำต้นมักมีขนาดใหญ่ สูงเปล่ากว่าไม้งิ้วดอกขาว

2. ระยะเวลาผลแก่ ระหว่างเดือนมกราคม ถึงกุมภาพันธ์

3. วิธีเก็บผล ผลไม้งิ้วดอกขาวเป็นฝักเช่นเดียวกับงิ้วดอกแดง แต่ขนาดฝักป้อมสั้นกว่างิ้วดอกแดง การเก็บผลก็ใช้วิธีเดียวกับการเก็บผลไม้งิ้วดอกแดง

4. การแยกเมล็ดออกจากผล ปฏิบัติเช่นเดียวกับการแยกเมล็ดออกจากผลของไม้งิ้วดอกแดง

5. จำนวนเมล็ดต่อหน่วย เมล็ดงิ้วดอกขาวที่กำจัดสิ่งเจือปนต่าง ๆ ออกแล้วทำการตรวจนับได้ประมาณ 20,000 เมล็ด/ลิตร

6. แหล่งเก็บเมล็ดพันธุ์ บริษัทไม้อัดไทย จำกัด ได้ทำการสำรวจแหล่งแม่ไม้งิ้วป่าหรืองิ้วดอกขาวในท้องที่หมู่บ้านพูลหลวง, หมู่บ้านพุทอ, หมู่บ้านวังหิน อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ตั้งแต่ปี 2511 - 2513 ได้สำรวจพบแม่ไม้งิ้วที่มีลักษณะดีในท้องที่ดังกล่าวเป็นจำนวนมาก แต่ปัจจุบันกาดว่าจะถูกทำลายลงเนื่องจากบุกรุกแผ้วถางหมดแล้ว

7. การรักษาความสามารถในการงอก เมล็ดไม้งิ้วป่าหรืองิ้วดอกขาวจะมีความสามารถในการงอกประมาณ 80 % เมื่อเก็บรักษาไว้นาน 1 ปี (ในอุณหภูมิปกติ)

เมล็ดไม้มะยมป่า (Ailanthus fauveliana)

1. ถิ่นกำเนิด ไม้มะยมป่าเป็นไม้เนื้ออ่อนโตเร็วขนาดใหญ่ มีการกระจายพันธุ์อยู่ในท้องที่ป่าของภาคเหนือ ภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. ระยะเวลาผลแก่ ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนมีนาคม

3. วิธีเก็บผล ผลไม้มะยมป่ามีลักษณะเป็นฝักแบน มีส่วนของปีกหุ้มรอบเมล็ด ผลหนึ่งมีเพียงเมล็ดเดียวผลจะรวมกลุ่มกันเป็นช่อ เนื่องจากต้นไม้มะยมป่ามีขนาดใหญ่ จึงต้องใช้ลูกทอยตอกปีนขึ้นไปเก็บ ในการเก็บผลไม้มะยมป่าก่อนที่จะเก็บต้องมีการสำรวจบริเวณใกล้เคียงกันก่อนว่ามีต้นไม้มะยมป่ามากหรือน้อย จำนวนกี่ต้น แต่ละต้นมีผลดกหรือไม่ เพื่อว่าเวลาขึ้นเก็บนั้นจะเลือกตัดกิ่งอันเป็นส่วนของเรือนยอดแต่พอประมาณ ต้นละ 1 - 2 กิ่ง หากตัดส่วนของเรือนยอดมากเกินไปแล้ว ในปีถัดไปต้นไม้มะยมป่าต้นนั้นจะไม่ติดผลอีกเลย จนล่วงไปประมาณ 2 - 3 ปี จึงจะมีเรือนยอดเพียงพอที่จะติดผลได้อีก ช่วงจังหวะที่จะจัดเก็บผลไม้มะยมป่าเป็นสิ่งที่จำเป็นมาก หากการจัดเก็บล่าช้าไปผลไม้มะยมป่าที่เก็บได้ก็จะได้รับความเสียหายจากการกัดกินของตัวอ่อนของผีเสื้อกลางคืนชนิดหนึ่ง ตัวอ่อนของผีเสื้อชนิดดังกล่าวนี้จะกัดกินส่วนของต้นอ่อนให้ได้รับความเสียหายหมด ดังนั้นเมื่อออกสำรวจพบว่าผลหรือฝักของไม้มะยมป่าเป็นสีแดงอ่อนหรือชมพู ให้เร่งจัดเก็บได้ทันที เพราะเมล็ดแก่พอที่จะนำไปเพาะเตรียมกล้าได้แล้ว

4. การเตรียมเมล็ด เมื่อได้ส่วนของช่อไม้มะยมป่าที่มีฝักติดอยู่เป็นจำนวนมากมาแล้ว ให้นำไปแยกเอาส่วนของก้านช่อออก ใช้ยาฆ่าแมลงชนิดผง เช่น

SEVIN -85 โรยคลุกให้ทั่วแล้วนำไปผึ่งไว้ที่ร่ม ๆ ประมาณ 4 - 5 วัน เมื่อเห็นว่าส่วนของฝักรอบเมล็ดแห้งแล้วก็นำไปเพาะได้เลย

5. จำนวนเมล็ดต่อหน่วย เมล็ดไม้มะยมป่าที่แยกก้านช่อออกแล้ว ตรวจนับได้ประมาณ 1,900 เมล็ด/ลิตร

6. แหล่งเก็บเมล็ดพันธุ์ บริเวณบ้านป่าอ้อ อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี มีต้นไม้มะยมป่าที่ขึ้นอยู่ในป่ามีลักษณะสมบูรณ์มีมาก

7. การรักษาความสามารถในการงอก เมล็ดไม้มะยมป่าจะสูญเสียความสามารถในการงอกได้รวมเร็วมาก เมล็ดที่เก็บไว้ในอุณหภูมิปกติประมาณ 5 - 6 เดือน จะสูญเสียความสามารถในการงอกหมด

เมล็ดไม้ปออีเก้ง (Pterocymbium javanicum)

1. ถิ่นกำเนิด ไม้ปออีเก้งเป็นไม้เนื้ออ่อนโตเร็วที่มีลำต้นเปราตรงสวยงาม การริดกิ่งโดยธรรมชาติดีมาก มีการกระจายพันธุ์อยู่ในท้องที่ป่าของภาคเหนือ, ภาคตะวันออก, ภาคตะวันตก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. ระยะเวลาผลแก่ ระหว่างเดือนมีนาคม ถึงเมษายน

3. วิธีเก็บผล ผลไม้ปออีเก้งเป็นแบบ Achene คือ ผลแห้งแล้วไม่แตก ภายในผลมีเพียงเมล็ดเดียว ส่วนขั้วของผลติดอยู่กับปีก (wing) ซึ่งช่วยในการกระจายพันธุ์โดยกระแสลม การเลือกต้นไม้ปออีเก้งเพื่อจัดเก็บเมล็ดพันธุ์จำเป็นต้องตอกลูกทอยปีนขึ้นไปเก็บ เพราะต้นไม้ปออีเก้งส่วนมากมีขนาดใหญ่ การให้ผลดกทุกปี ในป่าธรรมชาติช่วงระยะเวลาที่ไม้ปออีเก้งมีผลจะสังเกตเห็นได้ง่าย คือการให้ผลของไม้ปออีเก้งอยู่ในระยะต้นฤดูฝน ขณะที่ไม้ชนิดอื่น ๆ ผลิตใบอ่อนสีเขียว ไม้ปออีเก้งจะผลิตดอกสีขาวอมเขียวบ้าง เริ่มติดผลอ่อนบ้าน มองดูระยะไกล ๆ จะเห็นเป็นสีขาวเป็นกลุ่ม ๆ แต้มอยู่ตามจุดต่าง ๆ ทั่วบริเวณป่า ข้อสังเกตในการเก็บผลไม้ปออีเก้งนั้น หากต้องการจะทราบว่าผลแก่พอที่จะนำไปเพาะขยายพันธุ์ได้แล้วหรือไม่ ให้สังเกตจากสีของปีก (wing) ที่ติดอยู่กับผล แต่เดิมเมื่อยังเป็นผลอ่อนจะมีสีขาวอมเขียว ต่อเมื่อผลเริ่มแก่พอที่จะเก็บไปเพาะขยายพันธุ์ สีของปีกจะมีรอยช้ำสีดำขึ้นเป็นจุด ๆ กระจายไปทั่วทั้งส่วนของปีก(wing)

เมื่อเห็นว่ามีลักษณะดังนี้ก็ให้จัดเก็บผลไม้ปออีเก้งต้นนั้นได้เลย มิฉะนั้นแล้วหากปล่อยให้สุกพร้อมกันทั้งต้น ซึ่งจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลเข้ม ผลแต่ละผลในช่อก็จะหลุดปลิวไปตามกระแสลมหมด ซึ่งจะทำให้มีความยากลำบากในการเก็บ และการสุกแก่ของผลไม้ปออีเก้งมักจะสุกพร้อมกันทั้งต้นเป็นส่วนใหญ่

4. การเตรียมเมล็ด เมื่อได้ผลไม้ปออีเก้งมาแล้ว นำมาแยกเอาส่วนของปีกและก้านช่อออก นำไปตากทิ้งไว้ที่ร่ม ๆ ประมาณ 4 - 5 วัน ผิวเปลือกนอกของเมล็ดปออีเก้งก็จะเปลี่ยนเป็นสีดำเข้ม ระยะนี้พวกมดชอบทำลายกัดกินส่วนที่เป็น Endocarp ภายในเมล็ดมาก เพราะส่วนของ Endocarp ของเมล็ดปออีเก้งมีขนาดใหญ่ มีน้ำมันหอมจ่อให้มดมากัดกินได้ ดังนั้นควรใช้ยาฆ่าแมลงชนิดผงที่มีกลิ่นเหม็นโรยคลุกป้องกันไว้เสียแต่เนิ่น ๆ

5. จำนวนเมล็ดต่อหน่วย เมล็ดปออีเก้งที่แยกปีก (wing) และก้านช่อออกแล้ว นำไปตรวจนับได้ประมาณ 2,300 เมล็ด/ลิตร

6. แหล่งเก็บเมล็ดพันธุ์ จากการสำรวจพบว่า บริเวณบ้านป่าอ้อ อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี มีแม่ไม้ปออีเก้งลักษณะดีขึ้นหนาแน่นมาก

7. การรักษาความสามารถในการงอก เมล็ดปออีเก้งจะสูญเสียความสามารถในการงอกหมดหลังจากเก็บรักษาไว้นาน 7 - 8 เดือน ดังนั้นจึงควรเพาะเมล็ดที่เก็บมาได้โดยเร็ว และจากการสังเกตพบว่าเมล็ดปออีเก้งที่เก็บมาแล้วหว่านในแปลงเพาะชำทันที จะให้อัตราการงอกที่สูงถึง 90 % และให้คุณภาพของกล้าไม้ที่ดีกว่าเมล็ดที่เก็บรักษาไว้นาน

เมล็ดไม้ตะกู (Anthocephalus cadamba)

1. ถิ่นกำเนิด ไม้ตะกูเป็นไม้ขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ขึ้นได้แทบทุกภาคของประเทศไทย เป็นต้นไม้ที่ชอบขึ้นในป่าดงดิบ แต่จะพบมากทางภาคตะวันออกและภาคใต้ของประเทศไทย

2. ระยะเวลาผลแก่ ผลไม้ตะกูจะเริ่มแก่ตั้งแต่เดือนสิงหาคม ถึงตุลาคม

3. วิธีเก็บผล ผลไม้ตะกูเป็นแบบ Capsule แต่จัดเรียง (set) แบบ Head ผลรวม (Head) เมื่อเริ่มออกใหม่มีลักษณะกลมสีเขียว (ประมาณเดือนพฤษภาคม ถึงกรกฎาคม) ขนาดจะโตขึ้นเรื่อย ๆ จนมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2 - $2\frac{1}{2}$ นิ้ว ดอกของแต่ละผลที่รวมกลุ่มกันจะเห็นกลีบเลี้ยงเป็นสีเหลืองคล้ายผลไม้สุก ประมาณ 2 - 3 วัน กลีบดอกก็จะบานออกมีสีขาว กลีบดอกจะบานประมาณ 1 - 2 วัน ก็จะร่วงหล่น ปรากฏเห็นผลรวม (Head) เป็นสีเขียวอีกครั้งหนึ่ง และประมาณเดือนสิงหาคมถึงตุลาคม ผลรวม (Head) จะเริ่มเปลี่ยนเป็นสีเหลืองอีกครั้งหนึ่ง การที่ผลรวม (Head) มีสีเหลืองในครั้งที่สองนี้แสดงว่าผลเริ่มจะสุก เมล็ดที่อยู่ภายใน capsule เริ่มแก่พอที่จะเก็บไปเพาะขยายพันธุ์ได้

4. การเตรียมเมล็ด เมื่อได้ผล (Head) มาแล้ว หากยังมีสีเหลืองไม่จัดให้เก็บใส่กระสอบป่านบ่มไว้ก่อนจนมีสีเหลืองจัด จึงนำมาใช้มีดปอกเอาส่วนของเปลือกที่หุ้มอยู่ภายนอกออกจนแลเห็น capsule อยู่ภายในจำนวนมาก ต่อจากนั้นจึงใช้มีดหั่นส่วนที่มี capsule เกาะกลุ่มกันอยู่ออกเป็นชิ้นบาง ๆ จนถึงส่วนที่เป็นไส้ในไม่มี capsule เหลือติดอยู่แล้วก็เป็นอันว่าพอ นำส่วนของ capsule ที่หั่นเป็นชิ้นบาง ๆ แล้วไปตากแดดประมาณ 3 - 5 วัน ก็จะแห้งกรอบ ใช้มือขยี้ให้แตกร่อนเมล็ดที่อยู่ภายใน capsule ก็จะหลุดออกปะปนกับ capsule ใช้ตะแกรงตาถี่ขนาดมุ้งลวดร่อนกรองเอาส่วนของ capsule ออกก็จะได้เมล็ดขนาดเล็ก ๆ สีน้ำตาลเป็นจำนวนมาก พร้อมที่จะใช้หว่านเพาะเตรียมกล้าได้เลย

5. จำนวนเมล็ดต่อหน่วย เนื่องจากเมล็ดตะกูมีขนาดเล็กมากเกินกว่าที่จะตรวจนับได้โดยสะดวก จึงได้ตรวจสอบปริมาณโดยถือน้ำหนักเป็นเกณฑ์ จากการตรวจสอบเมล็ดปริมาตร 10 ซีซี คิดเป็นน้ำหนักได้ประมาณ 5.5 กรัม (เมล็ดปริมาตร 10 ซีซี หากนำไปเพาะเตรียมกล้าไม้หลังจากเก็บเมล็ดมาประมาณ 1 เดือน จะได้กล้าไม้ประมาณ 800 - 1,000 ต้น)

6. แหล่งเก็บเมล็ดพันธุ์ สวนป่าลาดกระทิง บริษัทไม้อัดไทย จำกัด อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา และบ้านเขาเหล็ก ตำบลตีนตก อำเภอครีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี

7. การรักษาความสามารถในการงอก เมล็ดไม้ตะกูเป็นเมล็ดที่มีขนาดเล็กย่อมจะเสียความสามารถในการงอกได้ง่าย เมล็ดที่เก็บไว้ในอุณหภูมิธรรมดาจะสูญเสียความสามารถในการงอกประมาณ 5 - 6 เดือน หลังจากเก็บเมล็ด ดังนั้นจึงควรหว่านเมล็ดที่แยกออกจาก capsule แล้วลงในแปลงเพาะให้เร็วที่สุด

เมล็ดไม้นนทรี (Peltopholum dasyrachis)

1. ถิ่นกำเนิด เป็นไม้ผลัดใบขนาดกลาง ขึ้นในป่าดิบแล้งจะพบมากในป่าทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เช่น ป่าธรรมชาติ ในท้องที่อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา หรือทางแถบภาคตะวันออก บริเวณจังหวัดปราจีนบุรี, จังหวัดฉะเชิงเทรา

2. ระยะเวลาผลแก่ ผล (Pod) ของไม้นนทรีเริ่มแก่ตั้งแต่ต้นฤดูหนาวประมาณต้นเดือนกันยายน ถึงตุลาคม

3. วิธีเก็บผล ผลไม้นนทรีเป็นแบบ Pod ลักษณะบาง ผลแก่จะมีสีน้ำตาลดำ การสังเกตสีของผลก่อนเก็บสังเกตได้เมื่อเห็นว่าเริ่มมีสีน้ำตาลออนให้เก็บได้เลย หากปล่อยไว้จนเป็นสีน้ำตาลเข้มหรือดำจะเก็บได้ยาก เพราะผลมีน้ำหนักเบาหลุดออกจากช่อปลิวไปตามกระแสลมหมด และเมล็ดมักจะถูกมอดกัดกินทำลายให้ได้รับความเสียหายเป็นส่วนใหญ่ ภายในหนึ่งผลจะมีเมล็ด (seed) ประมาณ 8 - 12 เมล็ด ลักษณะเมล็ดเป็นรูปไข่แบนยาวสีน้ำตาลอมเหลือง การเก็บผล (Pod) ใช้ตะขอตัดช่อให้ขาดหล่นลงใต้ต้น

4. การเตรียมเมล็ด นำผลที่เก็บมาได้ตากแดดไว้บนลานซิเมนต์ประมาณ 2 - 3 วัน จะทำให้เปลือกหุ้มเมล็ดกรอบใช้ไม้ทุบเบา ๆ ให้เปลือกหุ้มเมล็ดยุบ แล้วแกะเอาเมล็ดออก ซึ่งวิธีดังกล่าวนี้ออกจะลำบากอยู่บ้าง แต่ได้เมล็ดคุณภาพดี เพราะเท่ากับเป็นการคัดเลือกเมล็ดไปพร้อมกันด้วย สำหรับบริษัทไม้อัดไทย จำกัด ได้

ทดลองประกอบเครื่องแยกเมล็ดนนทรีออกจากฝัก (Pod) ได้เป็นผลสำเร็จ และได้ทดลองนำออกใช้เมื่อเดือนตุลาคม 2520 ปรากฏว่าได้ผลเป็นที่น่าพอใจ แต่เครื่องดังกล่าวนี้เป็นเพียงต้นแบบที่ต้องมีการปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพดีกว่าที่เป็นอยู่เดิมอีกหลายประการ ปัจจุบันเครื่องดังกล่าวนี้สามารถทำงานแยกเมล็ดนนทรีออกจากฝักได้ประมาณวันละ 20 กระสอบ หรือได้เมล็ด (seed) ประมาณวันละ 30 ลิตร (ผลนนทรีจำนวน 6 ถัง แยกเมล็ดได้ประมาณ 1.5 ลิตร)

5. <u>จำนวนเมล็ดต่อหน่วย</u> เมล็ด (seed) นนทรีมีขนาดใหญ่ประมาณเมล็ดข้าวเปลือกจ้าว ได้ตรวจสอบแล้วพบว่าเมล็ดนนทรีจำนวน 25 - 30 เมล็ด มีน้ำหนัก 1 กรัม ตรวจสอบอัตราการงอกหลังเก็บเมล็ดได้ 1 เดือน จะให้อัตราการงอกร้อยละ 97

6. <u>แหล่งเก็บเมล็ดพันธุ์</u> บริเวณป่าธรรมชาติของท้องที่อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา (ริมสองข้างถนนชนะรัชน์ นอกเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่)

7. <u>การรักษาความสามารถในการงอก</u> เมล็ดนนทรีเป็นเมล็ดที่มี seed coat หนา การเก็บรักษาไว้ในห้องอุณหภูมิธรรมดาสามารถเก็บได้นานเกิน 12 เดือน หลังจาก 12 เดือนไปแล้ว ความสามารถในการงอกลดลงเพียง 45 % เท่านั้น แต่เมื่อเกินกว่า 15 เดือน ความสามารถในการงอกเกือบไม่มีเลย.

.....

เอกสารอ้างอิง

1. ศาสตราจารย์ เจริญ การกสิขวิธี — "เมล็ดพันธุ์ไม้ป่าบางชนิดที่สำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศไทย" เอกสารทางวิชาการ 002 คณะวนศาสตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. วิรัช ปิยะมาลย์มาศ — "ผลการทดลองที่ 1 - 10" พ.ศ. 2513 บริษัทไม้อัดไทย จำกัด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3. อาจารย์ สมนึก ผ่องอำไพ — "Introduction to Forest Dendrology, Laboratory Forest Dendrology 112. คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

.....

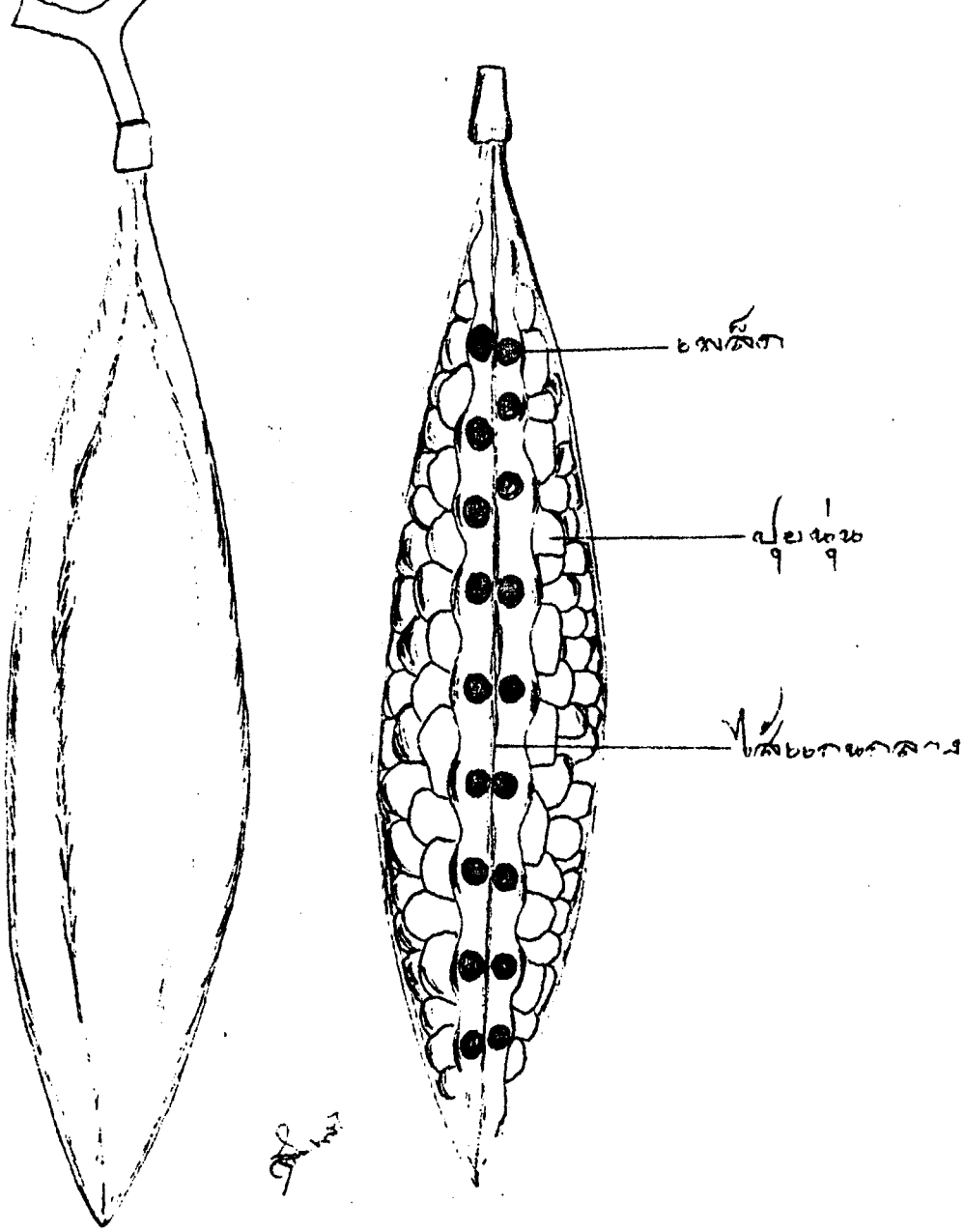

รูปที่ 3

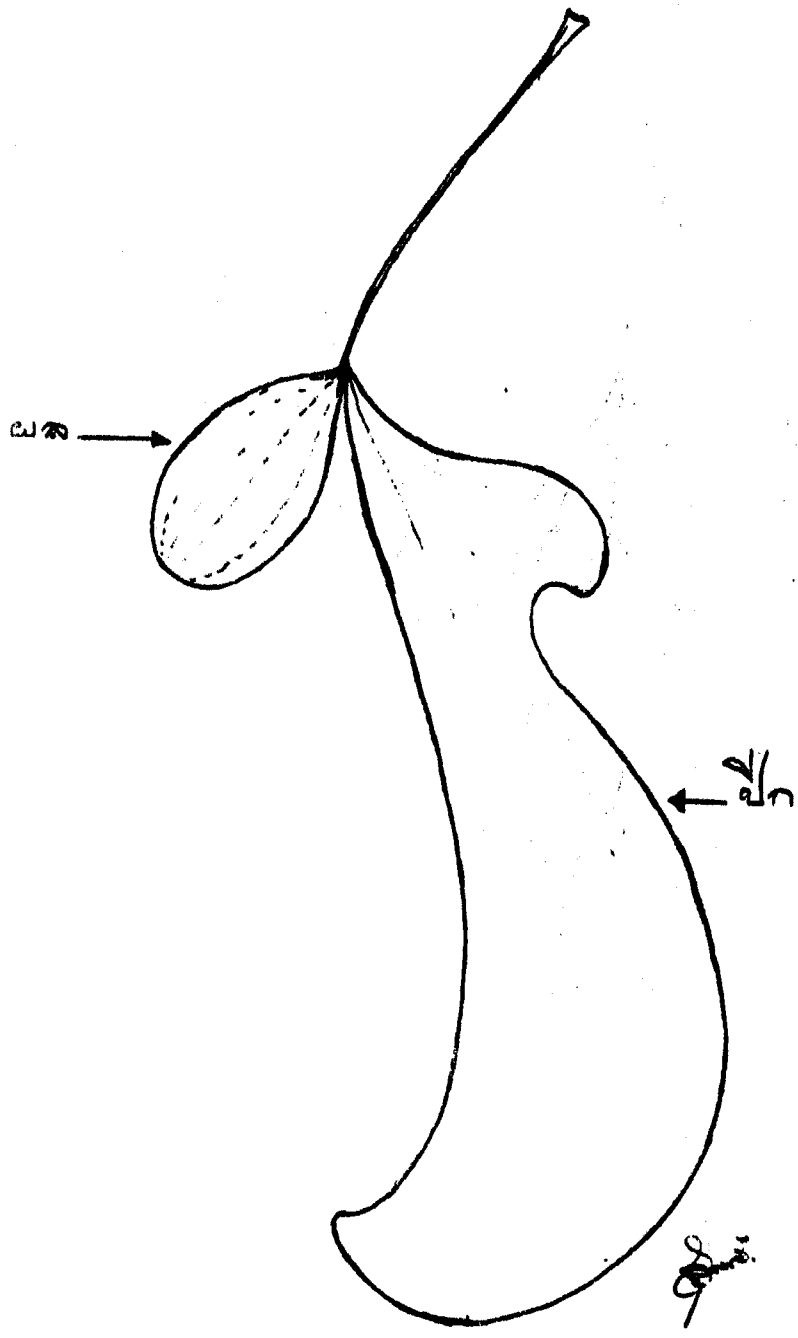

รูปที่ 1 ผลไม้ปออีเก้ง

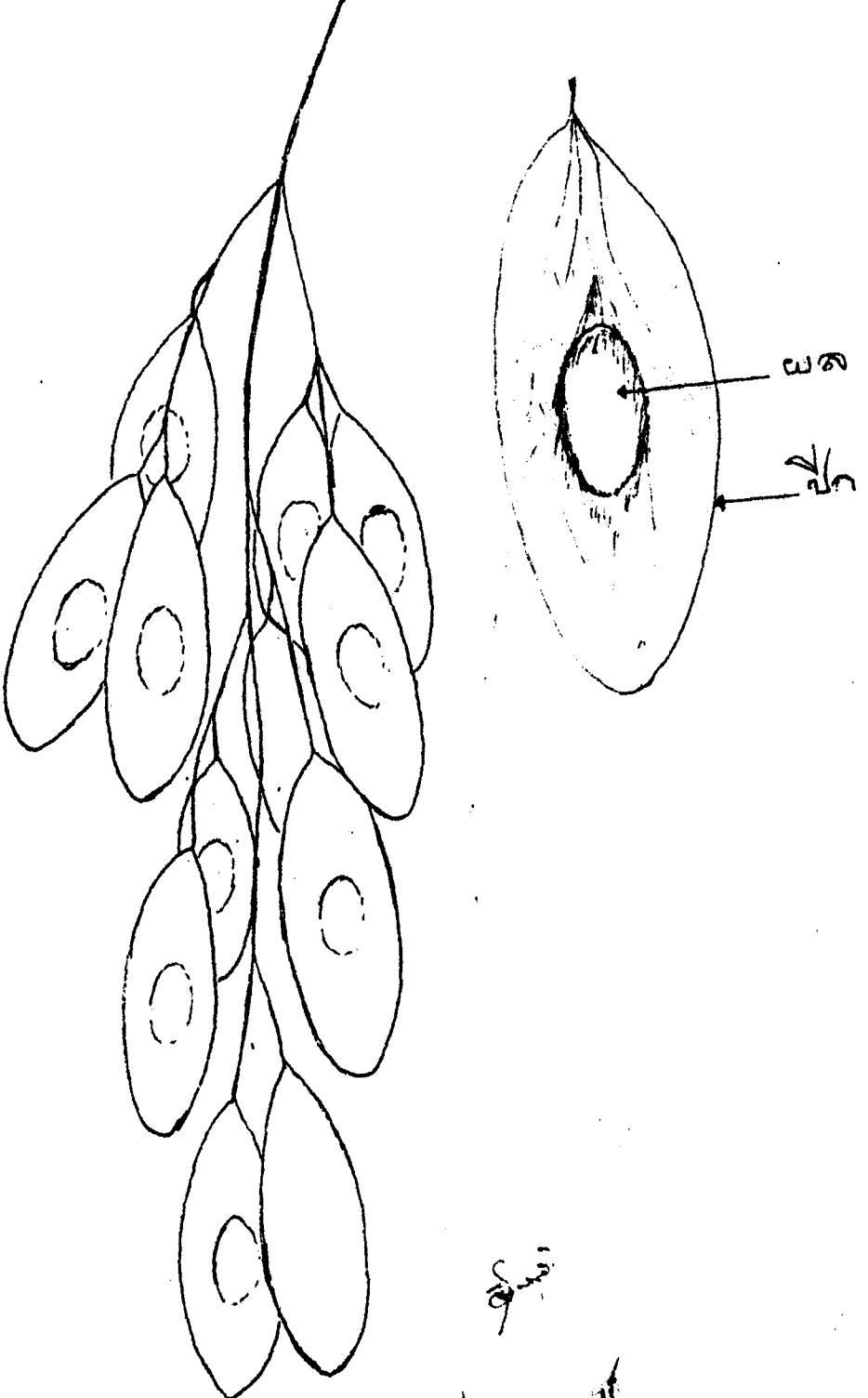

รูปที่ 2 ช่อผลไม้มะยมปีก